

Згідно наказу МОЗ України № 552 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Дезінфекція, передстерилізаційне очищення та стерилізація медичних виробів в закладах охорони здоров'я» перед стерилізацією необхідно провести знезаражування та передстерилізаційну очистку інструментів.

Передстерилізаційне очищення передбачає видалення з виробів білкових, жирових, механічних забруднень і залишків лікарських препаратів. Передстерилізаційне очищення здійснюють ручним або механічним способом за допомогою миючих розчинів.

Розбірні вироби підлягають передстерилізаційному очищенню в розібраному вигляді.

Етапи передстерилізаційного очищення:

I етап – промивання проточною водою після проведеної дезінфекції протягом 30 с (кожний предмет) до повного знищення запаху дезінфекційного засобу;

II етап – замочування виробів в мийному розчині з дотриманням експозиції:

- мийний засіб «Біолот» - температура $+40^{\circ}\text{C}$, час замочування 15 хв;
- мийний засіб «Прогрес», «Лотос» - температура $+50^{\circ}\text{C}$, час замочування 15 хв.

Внутрішні канали і порожнини виробів повністю заповнити розчином за допомогою шприців. Замочування виробів здійснюють у посудині, яка щільно закрита кришкою. Температуру розчину у процесі замочування і миття не підтримують;

III етап – миття кожного виробу в тому самому миючому розчині, де і замочувався, за допомогою йоржа, щітки або ватно-марлевого тампону протягом 30 с (кожний предмет). Внутрішні канали і порожнини виробів миють шляхом прокачування через них розчину за допомогою шприца;

IV етап – споліскування проточною водою впродовж 3 хв. після використання мийного засобу «Біолот», 5 хв. після використання мийного засобу «Прогрес», 10 хв. при використанні мийного засобу «Лотос». Внутрішні канали і порожнини виробів прополоскати шляхом прокачування через них проточної води за допомогою шприца;

V етап – ополіскування дистильованою водою протягом 30 с. - 1 хв;

VI етап – просушування гарячим повітрям температурою $+75$ - $+87^{\circ}\text{C}$ у сушильних шафах.

Вибірково проводять контроль якості передстерилізаційного очищення на наявність залишків крові перевіряють шляхом постановки **азопірамової проби**, на наявність залишків компонентів миючих засобів – шляхом постановки **фенолфталеїнової проби**, масляні лікарські забруднення – за допомогою проби з **суданом-3**.

Контролю підлягає 1% кількості предметів одного призначення, але не менше ніж 3-5 одиниць з кожної партії, оброблених за добу, а в центральному стерилізаційному відділенні – за 1 зміну.

Якщо проби під час контролю якості на кров позитивні, передстерилізаційне очищення повторюють з II етапу, якщо позитивні проби на мийні засоби – з IV етапу.

Крім перелічених для визначення якості передстерилізаційної обробки використовують:

- постановку **бензединової проби**. Зміну кольору крапель реактиву оцінюють протягом 1 хв. При зміні кольору реактиву на **синьо-зелене забарвлення** проба вважається позитивною і вказує на недостатню передстерилізаційну обробку інструментарію на залишки білкового характеру (гній, кров, тощо);

- постановку **ортотолуїдинової проби**. Зміну кольору крапель реактиву оцінюють протягом 1 хв. При зміні кольору реактиву на **синьо-зелене забарвлення** проба вважається позитивною і вказує на недостатню передстерилізаційну обробку інструментарію на залишки білкового характеру (гній, кров, тощо);

- постановку проби з **суданом – 3**. Поверхню інструментів змочити 3-5 мл. реактиву або ввести в середину. Через 10 с. розчин змити струменем проточної води. Проба вважається позитивною при появі плям жовтого кольору і вказує на масляні лікарські забруднення.

АЛГОРИТМИ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

(вивчити або записати у щоденник)

Алгоритм практичної навички “Приготування мийних розчинів”

Оснащення: вода питна, порок миючого засобу, гумові рукавички, клейончастий фартух, маска, окуляри, скляна (емальована, пластмасова) тара.

Компоненти	Кількість	Застосування
Мийний засіб “Біолот” Вода питна	3 г 977 г	При механічному очищенні (струминний метод, йорж, ультразвук)
Мийний засіб “Біолот” Вода питна	1,5 г 998,5 г	При механічному очищенні ротаційним методом
Мийний засіб “Біолот” Вода питна	5 г 995 г	При ручному очищенні
Розчин пероксиду водню Мийний засіб “Прогрес”, “Астра”, “Лотос” Вода питна	17 мл 33% 5 г 995 г	При механічному очищенні (струминний метод, йорж, ультразвук) і ручному очищенні
Мийний засіб “Лотос” Вода питна	5 г 978 г	При механічному очищенні з ультразвуком

Мийний розчин застосовується до забруднення (до появи рожевого кольору, що вказує на наявність крові).

Алгоритм	Етапи алгоритму
1. Попередня підготовка. 2. Підготовка медичного працівника 3. Приготування миючого розчину. 4. Використання розчину.	Наважити порошок синтетичного мийного засобу, відміряти питну воду, при необхідності виміряти необхідний об’єм 3% розчину перекису водню. Надягнути засоби індивідуального захисту (халат, фартух, маску, окуляри, гумові рукавички). До води додають мийний засіб. Перекис водню доливають до розчину миючого засобу. Підігріти розчин до температури застосування. Розчин з мийним середником «Біолот» використовуємо одноразово. Мийний розчин із перекисом водню можна застосовувати протягом доби з моменту приготування, якщо колір розчину не змінився. Розчин можна підігрівати до 6 разів.

Алгоритм практичної навички «Контроль якості передстерилізаційного очищення виробів медичного призначення»

Послідовність дій	Обґрунтування
<i>Обладнання</i> Інструментарій, шприци, голки, мензурки, піпетки, марлева серветка, ватні кульки, амідопірин, аніліну хлорид, 96° етиловий спирт, 3 % розчин водню гіпероксиду, 1 % спиртовий розчин фенолфталеїну, гумові рукавички, посуд.	
<i>Постановка азонірамової проби</i>	
<i>Приготування початкового розчину азоніраму:</i> Написати етикетки для початкового і робочого розчинів азоніраму. Наклеїти їх на підготовлений посуд.	Забезпечення вірогідності реактиву.
Помити руки, висушити рушником, надягнути гумові рукавички.	Забезпечення інфекційної безпеки.
Зважити в посуд: амідопірин – 10,0; аніліну хлориду – 0,15; 96° етилового спирту – 100,0.	Забезпечення точності концентрації реактиву.
Змішати компоненти і закрити посуд. Зберігати за температури 4°C в холодильнику протягом 2 місяців. У темному місці за кімнатної температури – протягом 1 місяця.	Запобігання розпаду реактиву.
<i>Приготування робочого розчину:</i> Перед проведенням проби у підготовлений посуд відміряти рівні частини початкового розчину азоніраму і 3% розчину водню пероксиду.	Забезпечення найвищої активності реактиву.
<i>Проведення азонірамової проби на наявність залишків крові.</i> Набрати реактив у піпетку або змочити ним серветку при обстеженні великої поверхні.	
На обстежуваний інструментарій нанести піпеткою або серветкою реактив. Якщо виріб порожнистий (шприц), то реактив закапати всередину.	Кількість реактиву залежить від величини виробу.
Покласти виріб на марлеву серветку на 30 с.	Перевіряють точність проведення проби.
По закінченні часу інструменти промокнути серветкою. За відсутності крові колір реактиву не змінюється. За наявності крові реактив спочатку забарвлюється у фіолетовий колір , а потім протягом кількох секунд набуває рожево-бузкового або буруватого забарвлення. У такому випадку медичні вироби підлягають повторному очищенню	Результат спостерігають у визначений час, тому що пізніше колір реактиву змінюється.
Самоконтроль у лікувальному закладі проводять 1 раз на тиждень.	
Після перевірки медичного інструментарію незалежно від результатів проби промити їх проточною водою.	Забезпечення вимиванню реактиву з поверхні інструментів.
Робочий розчин азоніраму повинен бути використаний протягом 1 – 2 год. За температури 25°C розчин використовують протягом 30 – 40 хв.	

Послідовність дій	Обґрунтування
Постановка фенолфталеїнової проби	
Проведення фенолфталеїнової проби на наявність мийного розчину. Набрати в піпетку 1% спиртовий розчин фенолфталеїну.	
Нанести 2-3 краплі на інструмент або внести всередину шприца.	Кількість реактиву залежить від величини виробу.
Покласти на серветку на 30 с.	Визначають час дії реактиву.
Вилити розчин на серветку або протерти досліджуваний інструмент марлевою серветкою. За наявності мийного розчину реактив забарвлюється в рожевий колір.	
Після перевірки незалежно від результатів проби вироби промити проточною водою.	Забезпечення вимивання реактиву з поверхні інструментів.